

A Piarista Rend Generálisi Kongregációja
A Piarista Testvériség

Piarista füzetek 3.

Sorozatszerkesztő

Tózsér Endre

1. **A piarista karizma ma** • *44. Egyetemes Káptalan (1997)* • Bp., 2000
2. **Világiak a piarista iskolában** • *44. Egyetemes Káptalan (1997)* • Bp., 2000
3. **A Piarista Testvériség (PIT)** • *Generálisi Kongregáció (1988)* • Bp., 2000
4. **Gyakorlati útmutató a provinciai káptalanhoz** • *Generálisi Kongregáció (1994)* • Bp., 1999
5. **A piarista szolgálat – A nevelés által evangelizálni Kalazancius stílusában** • *Generálisi Kongregáció (1999)* • Bp., 1999
6. **Kalazancius és konstitúciója** • *Dionisio Cueva (1979)* • Bp., 1999
7. **Kalazanci Szent József – A piarista rend alapítója** • *Quirino Santoloci (1994²)* • Bp., 1999
8. **Piarista hivatásgondozási direktórium** • *Generálisi Kongregáció (1992)* • Bp., 2000
9. **A piaristák folyamatos képzésének direktóriuma** • *Generálisi Kongregáció (1994)* • Bp., 2000
10. **Kalazanci Szent József lelkesége és pedagógiája – Összefoglaló tanulmány** • *Generálisi Kongregáció (1995)* • Bp., 2000

A Piarista Rend Generálisi Kongregációja

**A PIARISTA
TESTVÉRISÉG**

Kalazancius Tanulmányi Központ
Budapest, 2000

A fordítás alapjául szolgáló művek:

Congregazione Generale,
La Fraternità delle Scuole Pie
Curia Generalizia dei Padri Scolopi (Quaderni 9) Roma, 1988.

Congregación General
La Fraternidad de las Escuelas Pías
Ediciones Calasancias (Cuadernos 13) Salamanca, 1988.

Fordította
LÁZÁR ÁGOTA
TŐZSÉR ENDRE SCH. P.

MEGJELENT A PIARISTA REND
MAGYARORSZÁGI TARTOMÁNYFŐNÖKÉNEK
103/2000. SZÁMÚ ENGEDÉLYÉVEL.

© Curia Generalizia dei Padri Scolopi; Publicaciones Calasancias, 1988
Hungarian translation © Lázár Ágota, Tózsér Endre, 1998

ALAPÍTÓ HATÁROZAT

Amikor elhatároztuk, hogy egy mondattal jellemezzük azokat a célkitűzéseket, amelyek a világiaknak a piarista rendhez való csatlakozására vonatkoznak – s amelyeket az 1985–1991 közötti hatéves időszakra tűztünk ki –, nem találtunk mély meggyőződésünk kifejezésére alkalmasabb szavakat a következőknél: „*A világiak: az egyház és a piarista iskolák számára a jövő záloga.*”

Abban a gyorsan változó korban, amelyben élünk, nem tehetünk mást, mint hogy felismerjük a jövőt, és mellette kötelezzük el magunkat. Ellenkező esetben fennáll a veszély, hogy visszafelé vezető útra lépünk, amely egy már túlhaladott múltba vezet. Az egyházat és intézményeit állandóan fenyegeti a veszély, hogy több az emléke, mint a kreativitása.

A jövő azonban nem jön létre magától, választanunk kell azt. El kell köteleznünk magunkat mellette, annak tudatában, hogy mindennek, ami új, ami eltér a megszokottól, és a várakozásokkal ellentétben áll, ára van. Ilyen választás nem teljesülhet igazi misztika nélkül. Hinnünk kell abban, amit választunk, erősen kell remélnünk választásunk helyességében, és szeretnünk kell azokat, akikre vonatkozik. Elszánt és bátor teológiai gyakorlatozás, együtt a világiakkal, akik egy megújult egyház és egy újjászületett piarista rend hajnalát jelentik. Valóban ők „az egyház és a piarista iskolák számára a jövő záloga”.

Az indíték nem emberi megfontolás, nem a feladat diktálta számíthatóság, hanem „test szerinti” bölcsesség, hanem egészen más. Hinni „a világiak idejében” – ahogyan mintegy 25 évvel ezelőtt VI. Pál pápa kijelentette – nem más, mint abban az Istenben való tapogatózó hitünk kijelentése, aki – egyházába és annak intézményeibe – azt hívja, akit akar, amikor ő akarja, és ahogyan akarja. II. János Pál pápa a világiak helyzetével foglalkozó szinódus küszöbén (1987 októberében) a mindenre és mindenkire kiterjedő remény rendíthetetlen gesztusaként jelentette ki: „Szinódust kell összehívunk, hogy *kioldjuk* a világiak küldetését”. A „*kioldani, megoldani, szabadjára engedni*” szó mélységét és elkötelezettségét csak akkor értjük meg igazán, ha saját bőrünkön tapasztaltuk, milyen vesződéssel jár ez, s

amikor látjuk azt a habozással, tétovázással teli utat, amely a legkülönbözőbb ellentmondások, félelmek és bizalmatlanságok közt vezet. Erős hitre és rendíthetetlen reményre van szükség ahhoz, hogy szeressünk egy ügyet, amely nem ismeri a könnyű megoldásokat sem azok között, akiknek „meg kell oldaniuk”, sem azok között, „akiknek szabaddá kell válniuk”.

S mivel ez az ügy Isten műve és szándéka, a Kegyes Iskolák Rendjében annyiszor vetjük ki hálóinkat, ahányszor arra szükség lesz, míg csak Isten maga nem tölti meg úgy, hogy alig bírjuk partra húzni, így teljesítve be és érlelve meg nem erőfeszítéseinket, hanem hitünket reményünket és szeretetünket ez iránt a „világi” (*laikális*) egyház iránt és az új piarista rend iránt. És mindezt „Isten nagyobb dicsőségére és felebarátaink javára”.

Útmutatónk és kísérőnk a zsinat, illetve a szinódus kívánsága. Rajtuk keresztül maga Isten szól. A „világiak ideje” a piarista iskolákban egy a rendnek felajánlott adomány. Adomány – ingyen kapott, magához az evangéliumhoz hasonlóan –, amelyet a piarista szerzeteseknek együttes, egy intézményes magnifikátban kell elfogadniuk és megköszönniük.

Ilyen szellemben akarjuk látni és megélni ezt az üdvösséges eseményt, nem a magunk anyagi és lelki gyengeségeivel törődve, hanem annak a küldetésnek a szolgálatába állítva ezt az adományt, amelyet Krisztusban és Kalazanciusban kaptunk: szeretni a gyerekeket és a fiatalokat, különösen azokat, akik legjobban rászorulnak.

A küldetésben való osztozás azt jelenti, hogy hisszük, a küldetés felülmúlja azokat az intézményeket, amelyeket a több évszázados szolgálat alakított ki. Azt jelenti, hogy újnak, minden történelmi időszakban újjászületőnek ismerjük fel. Azt jelenti, hogy hiszünk az üdvösség élő történelmében, hisszük, hogy ez az üdvösség-üdvözítés szünet nélkül történik, hiszen Isten nem fárad el, s Ő az, aki építi a házat, és védelmezi a várost... Ránk vár a feladat, hogy jelenünkben és jövőnkben, amellyel egyaránt Isten rendelkezik, „újraalapítsuk” a Kegyes Iskolákat. Kalazancius azt mondta: „*Csak olyanoknak adjon reverendát, akik erősen elszántak az alapításokra.*” (4031. levél)

A hit gyermekei nem kevésbé mély gyermekséget tudnak megélni,

mint a test szerinti gyermekek. Egy intézmény az, ami a szellemisége, lelkisége. És a Lélek nincs láncra verve, hanem szabad, képes kövekből is fiakat adni Ábrahámnak...

Mi is, akik a Léleknek ebben az atyaiságában alapítottunk, ennek szabad gyakorlásából születünk, megnyitjuk szívünket a befogadásra, megnyitjuk házainkat, lelkiségünket és karizmánkat azoknak, akik sajátjuknak érzik őket. Olyan még eddig nem ismert, de megindító testvériséget érzünk, amely a nem is remélt tavasz eljövételéhez hasonló. Testvéreink ők, akiket a Lélektől kaptunk. Áldott legyen érte az Úr!

Aki nevelőként szereti a gyerekeket és a fiatalokat, szívében már piarista. Csak a hivatalos elismerés hiányzik neki, amelyet most felajánlunk.

Isten hozott benneteket itthon, akik a Kegyes Iskolákban otthon érzitek magatokat!

Isten hozott benneteket a Kegyes Iskolákban, akik szívetekben már piaristának érzitek magatokat!

Isten hozott benneteket, Kalazancius új munkatársait, akik már eddig is kalazanciusi munkát végeztetek, bárhol is dolgoztok, azon fáradozva, hogy jobb gyermekkoruk és ifjúságuk lehessen saját gyerekeiteknek és minden gyereknek, akit Isten megáldott erre a földre!

A *Piarista Testvériség* Kalazancius szívéből születik: szebb eredete nem is lehetne.

Kalazancius meghallotta a hívó szót, és válaszként teljes szívvel átadta magát, a szolgálatnak azt a formáját választva, amely Mesterének, Jézus szívének oly kedves. A két szív eggyé olvadását nem képes felfogni értelmünk. Ez az ő kifürkészhetetlen titka. Ennek ellenére mindig nyitott szimbólum és felhívás maradt. Sokan vannak, akik Kalazancius életútján keresztül próbálják végigjárni azt az utat, amely ugyanannak a Mesternek és Pásztornak: Krisztusnak a szívéhez vezet. S végül ők is részeseivé válnak a megközelíthetetlen, legmélyebb titoknak.

Egy *testvériség*, mint amelyet jelen esetben a piarista rend felajánl nektek,

nem más, mint egy kaland: segít megélni hiteteket teljes átadottságban, melyet a remény táplál, teljes elkötelezettséggel a kicsinyek szolgálatában. Felülmúlja az intézmény értékét anélkül, hogy tagadná azt: Jézus misztériumához visz közelebb azáltal, hogy különösen szeretitek a kicsinyeket. Segítségül pedig ott van az evangélium.

E hosszú bevezető után, amelynek ihletője az az öröm, hogy felajánlhatjuk oly sok barátunknak és munkatársunknak azt a legértékesebb dolgot, amink van – vagyis a személyes és közösségi kapcsolódás lehetőségét Kalazancius alapítói karizmájához (amely az egyház ajándéka és az egyház javára kapott ajándék) –, ünnepélyesen kijelentjük, hogy azokra, akik Istennek hálás szívvel és Kalazancius gondolkodásmódjával, érzésvilágával, és cselekvési stílusával összhangban minden erejüket arra szentelik, hogy – a saját életállapotuknak megfelelően és világi környezetben – a gyerekek és a fiatalok emberi és keresztény nevelését mint személyes hivatást és küldetést éljék meg, „úgy fogunk tekinteni mint közülünk valóra”, hogy ők a közös felelősségvállalásban fokozatosan előrehaladva részesednek a piarista hivatásban az „Isten anyjáról nevezett Kegyes Iskolák Rendjének” szerzeteseivel együtt.

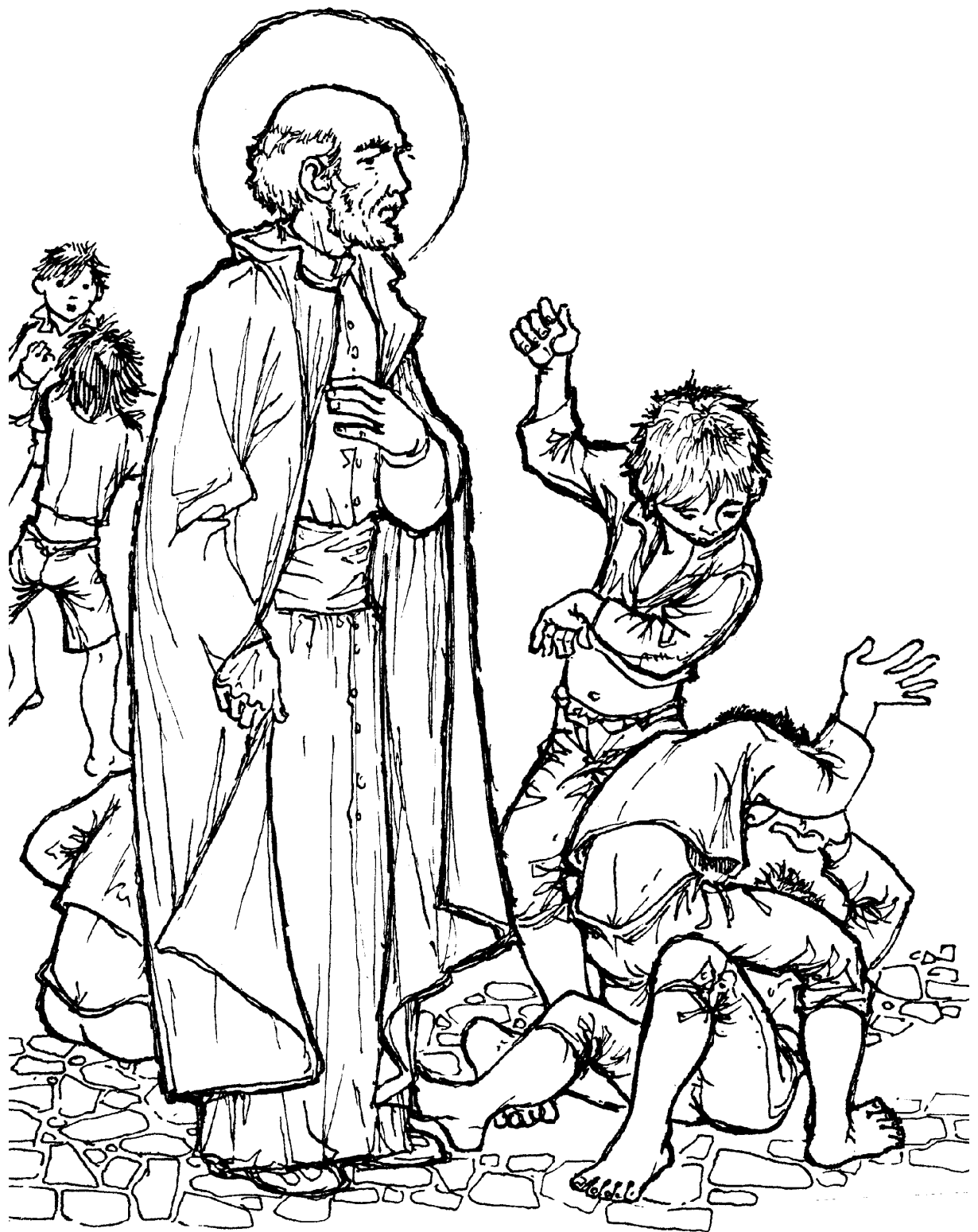
Ezért élve azokkal a jogokkal, amelyek megilletnek, a Generálisi Tanács egybehangzó véleményét követve hivatalosan megalapítom a *Piarista Testvériséget*, és egyszersmind kívánom a keresztény nevelés egyházi szolgálatának megújulását a szülők, a tanárok, az öregdiákok, a diákok és barátok körében, a kalazanciusi karizmával való teljes közösségben.

Szűz Mária, „akinek Fia úgy akarta, hogy gyermekségében ő nevelje”, s akinek ezáltal kétszeresen is anyja lett, védelmezze és tartsa meg reménytel teli munkájában a Piarista Testvériség minden tagját most és a jövőben.

Róma, 1988. június 25.

Josep Maria Balcells
generális

Jesús Miguel Lesaga
generálisi titkár

I. A PIT APOSTOLI LELKISÉGE

1. A Piarista Testvériség az egyházban

A Piarista Testvériség (PIT), amelyről e dokumentum szól, olyan hívők társulása, akik Kalazanci Szent József szellemiségéhez és a piarista rendekhez csatlakoznak.

A testvériség alapvető célja, hogy a világiaknak – akik korunkban egyre inkább tudatára ébrednek annak a méltóságnak, amelyet Isten népe tagjának lenni jelent, valamint az egyházban és a világban kapott hivatásuk és küldetésük méltóságának¹ – alkalmat nyújtson, hogy e sajátos hivatásukat teljes mértékben megéljék egy olyan lelkiesség és hagyomány keretében, amely igen nagy támasz nyújthat azoknak, akik a nevelés területén dolgoznak.

2. Kalazancius lelki fejlődése

A Kalazancius által megvalósított apostoli-nevelői munka saját lelki fejlődésének gyümölcse. Világi papként a trienti zsinat (1545–1563) reformprogramja iránt nyitott lélekkel kezdte meg szolgálatát, és saját püspökét követve az egyház megújulásáért fáradozott. A történelmi eseményekből tanulva és az őt ért lelki hatásoktól indítatva felismerte a hit világosságánál, hogy a gyerekek, közülük is elsősorban a legszegényebbek, emberi és keresztény nevelése az evangéliumnak és saját korának is a leginkább megfelelő eszköze arra, hogy elérje azokat az apostoli és társadalmi célkitűzéseket, amelyeknek a zsinat utáni kor papjaként egész életét szentelte.²

Jelentős írásokban számol be lelkes és mély meggyőződéséről.³

---

¹ Vö. 1987-es püspöki szinódus.

² Vö. *Kalazanci Szent József Konstitúciói*, 4–10. pontok. Amikor ebben a dokumentumban a *Konstitúciókat* említjük, mindig Kalazancius eredeti Konstitúcióira utalunk (1622).

³ „Rómában megtaláltam Krisztus szolgálatának legjobb módját, segítséget nyújtva ezeknek a szegény gyerekeknek; nem hagyom el semmiért a világon.” (V. Berro: *Annotazioni storiche*. in *Archivium Scholarum Piarum* 21–22 (1987), I. kötet, 1. könyv, 12. fejezet, 73. old.) „Eléggé tudja mindenki, hogy mennyire jelentős és elismerésre méltó szent tevékenység a gyere-

3. Kalazancius karizmájának történelmi kialakulása

Kalazancius más papokkal és világiakkal együtt a 16. század végén kezdte meg teljesen a nevelésnek szentelt tevékenységét.⁴ Velük alapította meg a „Kegyess Iskolák Világi Kongregációját”. Küldetésük iránti elkötelezettségük rövid idő múlva arra indította őket, hogy oly módon szervezzék meg közös életüket, hogy abban mindenki teljes mértékben megélhesse saját papi vagy világi hivatását, és megvalósíthassa apostoli szolgálatát a gyerekek, mindenekelőtt a legszegényebbek integrális nevelésének szentelve magát.

Évek múltán művének bontakozása, más személyek hatása, illetve saját hittapasztalata arra a felismerésre juttatta, hogy a Kegyess Iskolák fennmaradása egy valódi szerzetesi életet élő intézmény létrejöttét kívánja meg.

Így V. Pál pápa sürgetésére és jóváhagyásával 1617-ben létrehozta a Kegyess Iskolák Szerzetesi Kongregációját.⁵ Ezáltal az, ami kezdetben Kalazancius személyes karizmája volt, most intézményének karizmájává válik.

4. A Kegyess Iskolák Rendje

1621-ben a Kegyess Iskolák mint Szabályozott Papok Rendje megkapta az egyház elismerését, bizonyos módon beleépítve lelkiségébe és szervezetiébe kezdeti fejlődésének minden állomását.

Kalazancius ebben az új szakaszban is élt néhány világi együttműködésével, hogy teljesíthesse azt a küldetést, amelyet számára az egyház jóváhagyott,⁶ és azt akarta, hogy ha közülük valaki teljesen be akar épülni a

---

kek tanítása, kiváltképp a szegényeké, hiszen ez az oktatás segíti hozzá őket örök üdvösségük eléréséhez.” in Memoriale al Card. M. A. Tonti (1621). [Emlékirat Michelangelo Tonti bíborshoz (1621)], az idézet az Imaórák liturgiájában alkalmazott szövegből való (augusztus 25., az olvasmányos imaóra 2. olvasmánya, IV. kötet, Budapest, 1991, 1170. old.).

⁴ Rómában, a Santa Dorotea templom mellett 1597-ben. Vö. György Sántha: *San José de Calasanz. Obra pedagógica*. Editorial Católica, S. A. (B.A.C. 159), Madrid, ²1984, 22. old. és köv.

⁵ Vö. *Konstitúciók*, 1–3. pontok.

⁶ Fontos hangsúlyozni, hogy az egyház igazi és sajátos apostoli szolgálatként ismerete el a leginkább rászoruló gyerekek nevelésére irányuló elkötelezettséget, szente-

Kegyess Iskolák munkájába, „testvéreink úgy tekintsék, mint közülük valót”.⁷

Az együttműködés érdekes és jelentős formáját képezték az ún. *Felnőttek Kongregációi*, amelyeket Kalazancius alapított, s amelyekbe a piarista iskolákba járó diákok szülei is beiratkoztak.⁸

Maga Kalazancius kívánt adni leghűségesebb munkatársainak egy „*Testvériségi diplomát*”, amellyel a kalazanciusi családba fogadta őket, és megengedte, hogy osztozzanak annak lelki, spirituális javaiban.

Az együttműködés folytatódott, s a történelem folyamán különböző megnyilvánulási formái voltak,⁹ még ha ezt később a gyakorlatban a kalazanciusi iskola teljesen ingyenes jellege nehezebben megvalósíthatóvá tette is.¹⁰

Mindenestre mindig jelen volt a világiak részesevé Kalazancius lelki-ségében és küldetésében.

5. Kalazancius lelki-sége és küldetése

Kalazancius lelki-sége alapvetően apostoli. Kalazancius egyéni tapasztalát tekintve *pedagógusi lelki-ségről* (spiritualitásról) és *lelki* (spirituális) *pedagógjáról* beszélhetünk.

---

sítve ezáltal Kalazancius szándékát. Mindenekelőtt V. Pál *Ad ea per quae* kezdetű bulláját (1617) kell megemlítenünk, amely elismeri az egyházban az új „Kegyess Iskolák... Páli Kongregációját”. Vö. György Sántha: *id. mű*, 23. old.

⁷ Vö. György Sántha: *id. mű*, 144. old.

⁸ Vö. György Sántha: *id. mű*, 361. old.

⁹ Társulási formák létrehozására tett kísérletük miatt megemlíthetjük itt Mauro Ricci atyát a múlt század végéről, és Tomek Vince atyát e század közepéről. Ángel Ruiz atya 1983-as levele is jelentős, amelyet a Kalazanciusi Egyházi Közösségekről írt, s amely az 1969-es különleges egyetemes káptalan világiakról szóló dokumentumához kapcsolódik (*Declaraciones y Decretos del Capítulo General Especial*. [A különleges egyetemes káptalan nyilatkozatai és határozatai] 981–1027. pontok), történetileg és szisztematikusan fejtve ki az elképzelést.

¹⁰ Vö. Giovanni Ausenda kéziratos tanulmányát a „Világi piaristákról” (*Gli scolopi secolari*. Genova, 1987).

6. Pedagógusi lelkiség

Kalazancius lelkisége, amelyet nevelői-apostoli munkájában alakított ki, a következő vonásokkal jellemezhető:

- ◆ Isten erősen átértzett és megélt elsőbbsége;¹¹
- ◆ Krisztus központi szerepe: ő az Atyához vezető út és a jó tanító(mester), aki befogadja a kicsinyeket és a szegényeket;¹²
- ◆ a Szentlélek vezetésére való figyelés;¹³
- ◆ Mária anyai közbenjárása;¹⁴
- ◆ egyházas érzület;¹⁵
- ◆ a liturgia és a szentségek, különösképpen az eucharisztia megünneplésének jelentősége;¹⁶
- ◆ a transzcendencia iránti érzék, amely egyesül az embernek a jelen-

---

¹¹ *Konstitúciók*, 345. pont: „A mindenható Isten dicsőségére...”; 8. pont: „Isten dicsőségére...”; 200. pont: „Isten nagyobb dicsőségére...”; 95. pont: „Akkik az Úrral egyesülni szeretnének [...] miután minden külsőséges dolgot elhagytak iránta való szeretetből...”; 1931. levél (Epistolario. 5. kötet, 144. old): „Az istenfélelmet, amely a bölcsesség lényege, kell mindnyájunknak magában hordozni, s a diákoknak szüntelenül tanítani”. Vö. György Sántha: *id. mű*, 475. old.

¹² *Konstitúciók*, 44. pont: „Arra törekszünk, Szent Pált követve, hogy a keresztre feszített Krisztust s az ő különféle erényeit szemléljük és kövessük”; 34. pont: „És maradjon egyesülve Krisztus Urunkkal, egyedül azt kívánva, hogy érte éljen, és egyedül az ő tetszését keresse”; 4. pont: „főleg azért, mert azt mondta az Úr: »Amit a legkisebb testvéreim közül eggyel is tettem, velem tettétek.«”

¹³ *Konstitúciók*, 23. pont: „A Szentlélek irányítása iránti komoly figyelem”; 48. pont: „Olyan tetteket végbevinni [...], amelyeket a Szentlélek fog javasolni”; 131. levél (Epistolario, 2. kötet, 169. old.): „Isten hangja a Lélek hangja, amely megy és jön, megérinti a szívet és továbbad; nem tudhatjuk, honnan jön és mikor inspirál; ezért nagyon fontos, hogy készen álljunk, nehogy váratlanul érkezze, és hatás nélkül távozzon.”

¹⁴ Kalazancius egész művét Mária pártfogásába ajánlotta. (*Konstitúciók*, Cím és 4. pont). Az egész kalazanciusi vallásosságot átjárja a máriás lelkület (*Konstitúciók*, 47. és 120. pontok).

¹⁵ Kalazancius egész elkötelezettsége az egyház reformjának szolgálatában áll (*Konstitúciók*: 2. pont). E reform végbemeneteléért és az ökumenikus egységért imádkozik és dolgozik (vö. A „Tizenkét csillagú korona” befejező szándéka; *Konstitúciók*, 194. pont). A pápa iránti tisztelete mély, még akkor is, amikor szenvednie kell az egyház miatt.

¹⁶ *Konstitúciók*, 56., 57., 61. és 62. pontok.

ben végzett erőfeszítésének megbecsülésével;¹⁷

- ◆ teológiai értelemben vett szeretet, amelynek megjelenési formája az emberi és társadalmi érzékenység;¹⁸
- ◆ a szegénység szeretete mint a szegény Krisztus követésének kifejezése, és osztozás azoknak a szegényeknek a sorsában, akiket szolgálni akarunk;¹⁹
- ◆ önzetlenség, amely a szeretetből és Krisztus példájából születik;²⁰
- ◆ a pedagógiai erények kiemelése: a szeretet, a türelem, finom emberkezelés, annak alázata, aki tudja, hogy mások növekedésének szolgálatában áll;²¹

---

¹⁷ Kalazancius nem azoké, akik megalégszenek azzal, hogy várják Isten országát, hanem azoké, akik fáradoznak eljövetele előkészítésén. Ha vannak Kalazanciusban misztikus fölbuzdulások, ezek olyan természetűek, amelyek apostoli cselekvésre indítják.

¹⁸ Az „*Isten dicsőségére*” kapcsolatban áll azzal a másik célkitűzéssel, amelyet Kalazancius megfogalmaz: „*felebarátaink javára*” (*Konstitúciók*, 8. pont). Különleges figyelmet fordít a leginkább rászorulóakra (*Konstitúciók*, 4. pont: „*a szegény gyerekeket*”). A társadalmi dimenzió világosan megmutatkozik egész művében, és nyíltan kijelenti a következő szövegekben: *Konstitúciók*, 2. pont („*a keresztény társadalom megújulása*”), 198. pont („*Szinte minden államban a lakosság többsége szegény*”), 175. pont („*Szerzetünk alapvető céljaként a gyerekek lelkiismeretes nevelésére törekszik [...], ettől függ a társadalom megújulása.*”)

¹⁹ *Konstitúciók*, 4. pont: „*A szegény gyerekeket semmilyen körülmények között nem szabad lenéznünk, hanem azon kell lennünk, hogy nagy türelemmel és szeretettel minden erénnyel fölékesítsük őket, főleg azért, mert azt mondta az Úr: »Amit a legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek«*”. Vö. György Sántha: *id. mű*, 92–102. old., különösen a 9. lábjegyzet. Meg kell jegyeznünk, hogy Kalazancius azért hívja iskoláit „*pie*”-nek, „*kegyes*”-nek, mert azt akarja, hogy az ingyenesség és a szolgálat megtestesítői legyenek.

²⁰ Kalazanciusnál a szegénység nem öncél, hanem a szegények minél teljesebb és hitelesebb szolgálatának feltétele (vö. György Sántha: *id. mű*, 92. és köv.). Kalazancius iskoláinak ingyenességét eleinte önkéntes adományok és rendszeres kéregetés biztosította. Később már szervezettebben gondoskodtak róla a helyi hatóságokkal kötött megállapodások révén: biztosították a piarista rendnek – amely haszon nélkül dolgozott – azt, ami az iskolák fenntartására és a szerzetesek ellátására elengedhetetlen volt (*Konstitúciók*, 178. pont).

²¹ *Konstitúciók*, 4. pont: „*nagy türelemmel és szeretettel*”; 6. pont: „*nagy szeretettel, türelemmel és egyéb erényekkel rendelkező szolgákat igényel*”.

- ◆ alázatos büszkeség azért, mert az „igazság munkatársai” lehetünk;²²
- ◆ nagylelkű és kitartó odaadás hivatásunk és küldetésünk végzésében.²³

7. *Lelki pedagógia*

Kalazancius spiritualitás-felfogása alakította ki pedagógiáját és nevelői gyakorlatát. Ezért pedagógiáját lelki pedagógiának nevezhetjük, amelynek alapvető vonásai a következők:

- ◆ a mindenekelőtt a szegények melletti nevelői elkötelezettség valódi apostoli szolgálat (ministerium);²⁴
- ◆ a megfelelő módon gyakorolt nevelés járul hozzá legnagyobb mértékben az egyén²⁵ és a társadalom²⁶ javának biztosításához;
- ◆ a leghatékonyabb segítséget fenn kell tartani azoknak, akik leginkább rászorulnak (a nép előrehaladása jelenti a társadalom valódi fejlődését);²⁷
- ◆ az új nemzedékek kulturális és emberi előrehaladásának segítése nem tekinthető egy szűk kisebbségnek járó luxuscikknek vagy elő-

²² *Konstitúciók*, 3. pont: „*az igazság alkalmas munkatársai*”.

²³ „*Rómában megtaláltam Krisztus szolgálatának legjobb módját, segítséget nyújtva ezeknek a szegény gyerekeknek; nem hagyom el semmiért a világon*” (lásd a 3. lábjegyzetet). Vö. György Sántha: *id. mű*, 24. old., különösen a 91. lábjegyzet. Életrajzírói joggal neveztek Kalazanciuszt az „újszövetség Jób”-jának. „*Mindent elviselek, és kész vagyok inkább meghalni, mint elhagyni azt, amibe belefogtam*” (1148. levél, Epistolario, 4. kötet, 41. old).

²⁴ Kalazancius gyakran használja a „ministerium” szót, amikor az elhanyagolt gyerekek emberi és keresztény neveléséről beszél. Vö. *Konstitúciók*, 8. pont. A nevelés mellett való elkötelezettség mindenesetre papi hivatásának és szerzetesintézményének apostoli megnyilvánulásává válik.

²⁵ *Konstitúciók*, 2. pont: „*Ha ugyanis a gyerekeket kiskoruktól fogva szorgalmasan nevelik vallásos életre és műveltségre, kétségkívül remélhető, hogy egész életük alakulása boldog lesz*”.

²⁶ *Konstitúciók*, 2. pont: „*E szolgálat odaadó gyakorlásától függ a keresztény társadalom megújulása*”.

²⁷ *Konstitúciók*, 4. pont: „*a szegény gyerekeket semmilyen körülmények között nem szabad lenézniünk*”; 198. pont: „*Szinte minden államban a lakosság többsége szegény*”. Vö. György Sántha: *id. mű*, 396. old., különösen az 5. lábjegyzet.

jognak, hanem mindenki joga;²⁸

- ◆ a nevelésnek kora gyermekkortól kell kezdődnie, amikor a gyerekek még jobban alakíthatók;²⁹
- ◆ a családdal való együttműködést nagyra értékeli és kifejezetten kéri;³⁰
- ◆ a hatóságokat rá kell venni, hogy törődjenek a nevelés ügyével;³¹
- ◆ a nevelésnek inkább a rossz megelőzésére kell irányulnia, s nem a növekedés hibás alakulásának javítására és mérséklésére;³²
- ◆ ha szükséges, a nevelőnek tudnia kell időben, okosan és szeretettel fellépnie a javítás érdekében;³³
- ◆ a nevelői tevékenységnek nagy szereteten kell alapulnia, és kitartó türelemmel kell párosulnia, nem szabad azonnali eredményeket várnia;³⁴
- ◆ bár a nevelő „igazságnak” csak „munkatársa”, munkája igen értékes

---

²⁸ Kalazancius nem dolgozza ki elméletben ezt a gondolatot, de világosan kifejezi s főként a gyakorlatba ülteti át az általa létrehozott intézményben, annak ellenére, hogy sokan ellenezték.

²⁹ *Konstitúciók*, 2. pont: „Ha ugyanis a gyerekeket kiskoruktól fogva szorgalmasan nevelik vallásos életre és műveltségre...”. E kijelentésben burkoltan elismeri a család alapvető szerepét a nevelésben.

³⁰ Vö. György Sántha: *id. mű*, 359. és köv. A kért együttműködés az iskolába járás ellenőrzésére és az iskolai munkának megfelelő otthoni légkörre vonatkozott. A szülőkkel való közvetlen munka a templomokban és az ún. kongregációkban vagy testvérületekben zajlott, amelyek a Kegyes Iskolákat támogatták. Konstitúcióiban Kalazancius azt is akarja, hogy a gyerekek által használt könyvek a családok javára is váljanak: „Ne csak szép nyomtatású, hanem olyan tartalmú könyveket használjanak, amelyek olvasásából a gyerekeken túl szüleik is hasznot merítenek.” (213. pont)

³¹ Vö. György Sántha: *id. mű*, 370. és köv. Kalazanciusnak ebben a felismerésében az iskolakötelezettségre való első utalást sejtethetjük.

³² Vö. György Sántha: *id. mű*, 471. és köv. Bár Kalazancius elméletileg nem dolgozta ki a megelőző módszert, gyakorolta azt, és megfogalmazta alapvető kritériumait. E felismeréséből kifolyólag azt akarja, hogy a nevelés kora gyermekkortól kezdődjék, s hogy foglalják le a gyerekek idejét pozitív értelemben, oly módon, hogy ne legyen idejük a lustálkodásra.

³³ Vö. György Sántha: *id. mű*, 313. és köv., és az 538. és köv.

³⁴ *Konstitúciók*, 4. pont: „nagy türelemmel és szeretettel”; 6. pont: „nagy szeretettel, türelemmel és egyéb erényekkel rendelkező szolgálókat igényel”. Vö. György Sántha: *id. mű*, 86. old. és köv.

és nélkülözhetetlen, ezért állandó és nem tolakodó jelenlétben kell megmutatkoznia;³⁵

- ◆ bizalom abban, hogy a hit és a tudás összeegyeztethető, a valódi tudomány sohasem állhat a hit útjában;³⁶
- ◆ a nevelői tevékenység feladata, hogy a nevelt kiegyensúlyozottan növekedjék emberségében és kereszténységében, biztosítva, hogy élete minden szempontból boldogan alakuljon;³⁷
- ◆ a keresztény nevelő a Krisztustól kapott kegyelem eszközeiben értékes segítséget tud találni ahhoz, hogy legyőzze az akadályokat, és elősegítse a tanulók igazi növekedését;³⁸
- ◆ a nevelőnek segítenie kell a fiataalt abban, hogy olyan képességekre tegyen szert, amelyekkel jól és gyorsan beilleszkedhet választott szakmájába és a társadalomba;³⁹
- ◆ nagy jelentősége van a nevelésben az iskolán kívüli: vallási, szabadidős és képzési programoknak;⁴⁰
- ◆ egyértelmű döntés a világos, célratörő és gyakorlatias módszer mel-

---

³⁵ *Konstitúciók*, 3. pont: „*az igazság alkalmas munkatársai*”. Kalazanciusnál a szeretet pedagógiája a jelenlét pedagógiájává válik.

³⁶ *Konstitúciók*, 2. pont: „*vallásos életre és műveltségre*” (pietate ac litteris). 203. pont: „*A Kegyes Iskolák fenntartásával e szerzetnek az a célja, hogy a gyerekeket keresztény vallásos életre és emberi tudományokra nevelje...*”. Igen jellemző magatartása, ahogyan tiszteli és megbecsüli Galileit és Campanellát. Bár az egyház elítélte őket, Kalazancius nemcsak csodálattal tekintett rájuk, hanem annyira értékelte tudományukat, hogy legjobb növendégeit bízta rájuk.

³⁷ *Konstitúciók*, 203. pont: „*A Kegyes Iskolák fenntartásával e szerzetnek az a célja, hogy a gyerekeket keresztény vallásos életre és emberi tudományokra nevelje, s hogy a gyerekek e nevelés birtokában elnyerjék az örök életet...*”. 2. pont: „*Ha ugyanis a gyerekeket kiskoruktól fogva szorgalmasan nevelik vallásos életre és műveltségre, kétségkívül remélhető, hogy egész életük alakulása boldog lesz*”.

³⁸ Vö. György Sántha: *id. mű*, 516. és köv., 471. levél (Epistolario, 2. kötet, 405. old.). Ez a keresztény nevelés szakramentális (szentségi) jellege, amelyet Kalazancius megfogalmaz és művében megvalósít.

³⁹ *Konstitúciók*, 198. pont: „*Az előjáró jelöljön ki ezeknek a gyerekeknek egy szorgalmas tanárt, aki majd megtanítja őket írni és olvasni, így majd könnyebben megbirkóznak az étellel*”. Vö. György Sántha: *id. mű*, 393. old. és köv., különösen a 397. old., a 13. lábjegyzet. Kalazancius nagy gyakorlati érzékről tesz tanúságot, amikor az oktatás tárgyául az élethez legszükségesebb dolgokat jelöli meg.

⁴⁰ Vö. György Sántha: *id. mű*, 488., 568. és köv., 457. és köv.

lett, nyitottság az új és valóban hatékony módszerekre.⁴¹

A *pietas et litterae* formula, amely gyakran szerepel Kalazancius Konstitúcióiban, és idővel egész intézménye programadó, összefoglaló jelszavává vált, jól foglalja össze a pedagógusi lelkeség és a lelki pedagógia lényegét. Ugyanakkor nevelői programjának teljességre törekvését is kifejezi, minthogy egyszerre akar embert s keresztényt nevelni.⁴²

8. A Kalazanciusi Család

A történelem folyamán a Kegyes Iskolákon kívül több más, Kalazancius oltalma alatt álló férfi és női szerzetesintézmény is a nevelői apostoli munkának kötelezte el magát, folytatva az ő karizmáját vagy továbbfejlesztve annak egyes vonásait. Mindezek, valamint azok a világiak és papok, akik különböző élethivatásukat megtartva Kalazancius lelkeségében és küldetésében osztoznak, lélek szerint a Kalazanciusi Család tagjai.⁴³

9. A Kegyes Iskolák munkatársai

Kalazanci Szent József művéhez mindig, de az oktatás széles rétegekben való elterjedése és demokratizálódása óta különösképpen is hozzátartozott a szerzetesek elkötelezett munkáján túl számos más személy eltérő jellegű együttműködése.

Ez az együttműködés még legegyszerűbb formáiban is értékes, gyakran nélkülözhetetlen hozzájárulást jelent a kalazanciusi apostoli tevékeny-

---

⁴¹ Konstitúciók, 212. pont: „minden iskolánkban ugyanazt a tananyagot tanítsák, és ugyanazokat a módszereket alkalmazzák”; 216. pont: „A diák nagy hasznára válik, ha a tanár egyszerű, hatékony s, ha lehet, célratoró módszert alkalmaz. Ezért nagy körültekintéssel kell kiválasztani a legjobb módszert azok közül, amelyeket a témában legképzettebbek és legjáratosabbak dicsérnek”. Vö. 5., 203. és 207. pont; vö. György Sántha: *id. mű*, 173. old. és köv.

⁴² Konstitúciók, 2. pont: „vallásos életre és műveltségre” (*pietate ac litteris*).

⁴³ A következő szerzetesintézmények és kongregációk vallják magukénak Kalazanci Szent József karizmáját és pártfogását: *Istituto Cavanis* (Olaszország, Velence, 1802), *Zusters der Christelijke Scholen* (Belgium, Vorselaar, 1820), *Madres Escolapias* (Spanyolország, 1829), *Compagnia di Maria per l'educazione dei sordomuti* (női és férfi ág, Olaszország, Verona, 1830), *Pères de Timon-David* (Franciaország, Marseilles, 1852), *Pío Instituto Calasancio de la Divina Pastora: Madres Calasancias* (Spanyolország, 1855), *Suore Calasanziane* (Olaszország, Firenze, 1889), *Kalasantiner* (Ausztria, 1859), *Hermanas del Sagrado Corazón de Jesús* (Mexikó, 1907).

ség teljes és hatékony megvalósulásához.

Objektív szempontból ennek az együttműködésnek mindig egyházi jelentősége és értéke van.

A piarista rend nagyra értékeli ezeket a munkatársait, és ezért háláját testvéri kapcsolatok kialakításával és – amennyire az adott körülmények engedik – igazságos és nagylelkű bánásmóddal próbálja meg kifejezni.

Az elkötelezett munkatársak tevékenysége által egyre szélesedik azoknak a köre, akik teljes mértékben osztoznak a kalazanciusi lelkeségben és küldetésben.

10. A világiak, akik meghívást kaptak, hogy osztozzanak a kalazanciusi karizmában

Mindazokhoz, akik a kalazanciusi műben együttműködnek, és azokhoz, akik különböző feladataik végzésében azonosulnak Kalazancius szellemével és küldetésével, a piarista rend azzal a felhívással fordul, hogy lépjenek be a *Piarista Testvériségbe*, kapcsolódjanak bele a keresztényi és kalazanciusi lelki elmélyülés folyamatába, fokozatosan egyre sajátosabb elkötelezettségeket vállalva.

Ez a felhívás szól a hitoktatókhoz, a nevelőkhöz, a tanárokhoz, a szülőkhöz, a diákokhoz, öregdiákokhoz és mindazokhoz, akik a legkülönbözőbb formában az ifjúság, különösen a leginkább rászorulóknak nevelését szolgálják.

A PIT létrehozásával intézményessé válik a Kalazancius karizmájában való részesedés, amely – egyéni tapasztalatként – mindig is jelen volt a piarista hagyományban.

11. A Piarista Testvériség

A Piarista Testvériséget az a világiakból és papokból álló csoport alkotja, akik vállalják, hogy osztoznak a piarista karizmában.

A testvériség alapvetően a rend által elismert világi társulás, amelynek tagjai keresztény hivatásukból fakadó kötelezettségeiket sajátosan piarista szellemben és stílusban kívánják megélni.

Egyéni életállapotuknak megfelelően, benső indíttatásra és kifejezett ígéretben megerősítve vállalják, hogy megvalósítják azt a küldetést, ame-

lyet Kalazancius világosan megfogalmaz a rend Konstitúciójának előszavában, megjelölve, kiknek is szól ez a küldetés, megadva annak evangéliumi alapját, célkitűzését, tartalmát és értékét.

„Mivel valóban Isten anyja szegényeinek valljuk magunkat, a szegény gyerekeket semmilyen körülmények között nem szabad lenéznünk, hanem azon kell lennünk, hogy nagy türelemmel és szeretettel minden erénnyel fölékesítsük őket főleg azért, mert azt mondta az Úr: »Amit a legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek.«”⁴⁴

„Intézményünknek tehát az lesz a feladata, hogy a gyerekeket az elemi ismeretektől kezdve helyes olvasásra és írásra, számolásra és latin nyelvre, főleg pedig vallásos életre és hittanra tanítsa [...]”⁴⁵

„Ha ugyanis a gyerekeket kiskoruktól fogva szorgalmasan nevelik vallásos életre és műveltségre, kétségkívül remélhető, hogy egész életük alakulása boldog lesz.”⁴⁶

„És bár alázatos lelkülettel a mindenható Istentől kell várnunk azokat a szükséges eszközöket, amelyek által az igazság alkalmas munkatársaivá tesz minket, [...] szükségesnek tartottuk, hogy ezt az intézményt, a szentek példáját követve, előzetesen Konstitúciókkal erősítsük meg.”⁴⁷

12. A PIT egyházi dimenziója

A Piarista Testvériség, bár régi és a legújabb kalazanciusi hagyományokra is hivatkozik, elsősorban arra a felhívásra adott válasz, amelyet az egyház ma a világiak széles rétegeihez intéz.

Az egyházban a tanítás és az élet szintjén végbement megújulást követően a II. vatikáni zsinat, illetve az 1987-es püspöki szinódus úgy ismerte el korunkat az egyház életében mint a világiak idejét. Üzenetük hamar visszhangra talált.

Minden hívő a keresztség (és az azt megerősítő bérmálás) szentségének erejében meghívást kapott az életszentségre, és ugyanazt a küldetést kapta: hogy tudniillik Isten országát szolgálja, és annak földi növekedésén

---

⁴⁴ *Konstitúciók*, 7. pont.

⁴⁵ *Konstitúciók*, 8. pont.

⁴⁶ *Konstitúciók*, 2. pont.

⁴⁷ *Konstitúciók*, 3. pont.

fáradozzon.

Ez megelőzi és ez alapozza meg a különböző karizmákat és szolgálati formákat, amelyek Isten népének felépülését differenciálttá teszik.

Új korszak kezdődik tehát az egyház életében, amely első helyre Isten népét állítja, a maga teljességében tekintve: mint királyi, prófétai és papi népet, felismerve, hogy „az egyház nincs igazán megalapítva, [...] ha a hierarchia mellett nincs meg és nem dolgozik a világi hívők komoly és dolgos rétege”.⁴⁸

A rend egyetemes káptalana (Salamanca, 1985) és a nagyobb előljárók tanácsa (Czestochowa, 1987) a II. vatikáni zsinat szellemében kívánta újraértékelni a világiaknak az apostoli nevelő munkában folytatott egyházi szerepét, amely különösen megfelel világi életállapotuknak.

---

⁴⁸ II. vatikáni zsinat: *Ad gentes. Határozat az egyház missziós tevékenységéről*, 21. pont.

II. A PIT SZERKEZETE ÉS FELÉPÍTÉSE

13. A PIT alapvető jellemzői

A PIT a hívek olyan társulása, amelyet a rend támogat, és amelynek tagjai

- ◆ vállalják, hogy az evangéliumot Kalazanci Szent József apostoli lelkisége szerint élik meg;
- ◆ támaszt nyújtva egymásnak elősegítik a közösségi légkör és a testvéri kapcsolatok létrejöttét;
- ◆ vállalják, hogy részt vesznek a szakaszokban felépülő képzésben és csatlakozási folyamatban;
- ◆ kapcsolatot tartanak más testvériségekkel és magával a piarista renddel, hogy ugyanazon lelkiségből táplálkozzanak;
- ◆ tanácsadójuk van egy piarista szerzetes személyében, akinek ez a feladata a kalazanciusi lelkiségre vonatkozik;
- ◆ szervezeti szempontból önállóan irányítják a közösség életét.

14. A testvériség tagjainak képzése

A PIT tagjainak fejlődése összetett, több elemet kell magában foglalnia: lelki, spirituális dimenziót (benső fejlődés), apostoli dimenziót (képzés a nevelői hivatásra) és egy elméleti dimenziót (történelmi és teológiai képzés).

Alapvető elemei:

- ◆ a keresztségben kapott hivatás elmélyítése;
- ◆ annak a világi küldetésnek az elmélyült megismerése, amelyet az egyházban és a világban kell betölteniük;
- ◆ Kalazanci Szent József személyének és művének alapos tanulmányozása, valamint annak végiggondolása, miként lehet ma megélni az ő karizmáját a nevelői szolgálaton keresztül.

15. Csatlakozás a PIT-hez

A csatlakozás a következők szerint történik:

- ◆ megfelelő felkészülési idő után;
- ◆ az érdekelt személyes kérésére, amely benső, fokozatosan megérlelt szándékból fakad;
- ◆ a testvériség helyi tanácsának jóváhagyása után;
- ◆ ideiglenes vagy örökre szóló ígérettel, amelyet a jelölt nyilvánosan tesz.
- ◆ egy közösségi, vallási szertartás keretében, amelyet a tartományi testvériség tanácsadója vagy annak meghatalmazottja vezet.

Az ígéret letétele után az új tag a közösséghez tartozás jeléül egy jelvényt vagy egy igazolványt kap, s ezzel tagként ismerhetik el a minden piarista testvériségben és a rend minden intézményében.

16. Az ígéret szövege

A ígértétel szövegeként például a következő formula használható:

*„Azt Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében.
Azt isteni kegyelem segítségével elkötelezem magam,
hogy a Piarista Testvériség tagja legyek,
hogy a keresetségben kapott hivatásomat és küldetésemet
Kalazanci Szent József apostoli lelkülete szerint éljem meg.*

Különösen elkötelezem magam arra, hogy

- ◆ *hívői hivatásomat és küldetésemet jobban megismerjem és megéljem;*
- ◆ *közelebbről megismerjem Kalazancius alakját és művét,
hogy megélhessem karizmáját saját életállapotomban;*
- ◆ *a Piarista Testvériségben szolgáljam az egyházat,
rendelkezésére bocsátván magamat abban az apostoli tevékenységben,
amely a gyerekek és a fiatalok,
különösképpen a legjobban rászorulóknak segítésére irányul.*

*Ezenkívül elkötelezem magam, hogy ezt az önátadásomat
az egész Piarista Testvériséggel*

és az egész Kalazanciusi Családdal lelki egységben élem meg.

*Isten kegyelme, Mária védelme és Kalazancius közbenjárása
támogasson mindig elhatározásomban.*

Úgy legyen. Amen.”

Az ígéret napi, személyes megújításához rövidebb formula is használható, mint például a következő:

„Hálát adok, Atyám, azért az ajándékért, hogy meghívtál a Piarista Testvériség tagjai közé. Segíts kegyelmeddel, hogy kitartsak elkötelezettségemben. Mária, a Kegyes Iskolák édesanyja és Kalazanci Szent József, könyörögjetek értem és mindazokért, akik az ifjúság nevelésének szentelik magukat.”

17. A PIT oklevele

A testvériségnek azok a tagjai, akik elhatározásukban elég szilárdnak érzik magukat, és a csatlakozásnak még nagyobb nyomatékot kívánnak adni, kérhetik a rendtől a rend „testvériségi oklevelét”.

Ez nem egy megtisztelő jelvény, hanem pecsét, amely a szüntelen, hűséges elkötelezettséget ismeri el, s amely a kérelmezőtől (a testvériségben való) elkötelezettségének szilárdabb formáját kívánja meg.

A Generális atya tiszte, hogy ezt az elismerő okmányt átadja.

A testvériségen belül az eljárás a következő:

Miután a Generális atya megkapta az érdekelt kérvényét, meghallgatja a helyi és tartományi testvériség felelőseit, és ha az illető munkája valóban komolynak és lelkiismeretesnek bizonyul, átadja a „testvériségi oklevelet”.

Az oklevelet a rendtartományi testvériség tanácsadója által vezetett ünnepély keretében adják át. A testvér, aki megkapja az oklevelet, az ünnepen megújítja ígéretét, ezzel is nyomatékot adva szilárd elkötelezettségének.

Ezzel az oklevéllel a testvér megkapja azt a lehetőséget, hogy amíg él, osztozhat a piarista rend lelki javaiban, amikor pedig majd meghal, a rend imádkozik lelki üdvéért.

18. Kitartás a PIT-ben

Azért, hogy a PIT tagjai hűek tudjanak maradni elkötelezettségükhöz, egyéni imában gyakran megújítják ígéretüket, amelyet a testvériségbe való belépésükkor tettek.

Kalazanci Szent József ünnepén a testvériség minden tagja közösen, ünnepélyesebb formában újítja meg ígéretét.

19. Kilépés a PIT-ből

A tagság megszüntetését kezdeményezhetik maguk a tagok vagy a testvériség.

Ha valaki úgy határoz, hogy megszakítja a testvériségen belüli szolgálatait, miután döntését komolyan mérlegelte, közli azt a helyi testvériség tanácsával, amely lehetőség szerint arra kéri, töltsön el egy rövidebb időt szándéka alaposabb megfontolásával. Ezután az illetőnek nyilatkoznia kell, mi a végleges döntése.

A helyi tanács kérésére a tartományi tanács is kizárhat tagot a testvériségből, ha ezt valóban súlyos okok indokolják. Ilyen ok lehet mindenekelőtt, ha az illető nyilvános viselkedése ellentétben áll a vállalt feladattal. Mielőtt azonban ez a döntés születne, a tanácsnak minden tőle telhetőt meg kell tennie annak érdekében, hogy a nehézségeket párbeszéd útján orvosolja.

20. A PIT tagjainak kötelezettségei

A testvériség tagjai vállalják, hogy

- 1) keresztény hivatásukat komolyan átérezve teljesítik azt a küldetést, amelyre az Isten népéhez tartozók meghívást kaptak;
- 2) igyekeznek jobban megismerni Kalazanci Szent József személyét és művét;
- 3) valódi nevelői hozzáértésre tesznek szert, állapotbeli (családi, egyházi vagy társadalmi) kötelességeiknek megfelelően.
- 4) evangélium szerinti életükkel példát mutatva keresztény szellemben végzik nevelői munkájukat.

- 5) nevelői elkötelezettségüknek kimondottan népi (senkit ki nem rekesztő) jelleget adnak, Kalazanci Szent József szellemének megfelelően;
- 6) minden héten legalább egy-két órát ingyenes nevelői vagy apostoli munkára szánnak, vagy saját osztályukkal, csoportjukkal töltenek el;
- 7) segítik – anyagilag is – azokat a kezdeményezéseket, amelyek a PIT célkitűzéseinek elérését szolgálják;
- 8) törekszenek a közösségi szellem ápolására és a más testvériségek tagjaihoz fűződő kapcsolatok szorosabbá tételére;
- 9) aktívan részt vesznek a csoport összejövetelein;
- 10) részt vesznek a szélesebb körű találkozókön, amelyeket a testvéri együttműködés, továbbképzés vagy az apostoli teendők megszervezése céljából hívnak össze;
- 11) tevékeny módon vegyék ki részüket a nevelői munkából mind családi környezetben, mind a neveléssel foglalkozó – piarista vagy nem piarista – intézményekben;
- 12) mozdítsák elő annak az intézménynek, amelyhez tartoznak, az ország egészéhez, a piarista rendtartományhoz, a helyi közösséghez és egyházhhoz való harmonikusabb kapcsolódását.

21. A piarista rend kötelezettségei a PIT tagjaival szemben

A rend a maga részéről vállalja, hogy:

- 1) a PIT-hez tartozókat magának a Kalazanciusi Családnak tagjaiként fogadja be és kezeli, megnyitja előttük a szerzetesi közösségeket, hogy részt vehessenek a közös imákon, a közösség együttlétein és megbeszélésein;
- 2) saját életének és hagyományának forrásaiból merítve segíti a PIT tagjait, hogy keresztény és kalazanciusi hivatásukban előrehaladassanak, és istengyermeki mivoltukat mind gazdagabban élhessék meg;
- 3) felajánlja nekik a piarista papi szolgálatot, elsősorban a kijelölt tanácsadó személyében és jelenléte által;

- 4) figyelemmel kíséri és támogatja őket nevelői és apostoli munkájukban;
- 5) a lehetőségeknek és a szükségleteknek megfelelően késznek mutatkozik anyagi támogatásukra.

22. Helyi testvériség létrehozása

A következő feltételek és lépések szükségesek, hogy létrejöhesse egy helyi testvériség:

- ◆ a világiak egy helyi csoportja, amely kérvényt nyújt be;
- ◆ egy rendi közösség, amely ezt a kérést támogatja;
- ◆ a kérés elfogadása a rendnek terület szerint illetékes nagyobb előljárója részéről;
- ◆ mindenegybes tag ígérettétele és a felelősök – koordinátor, adminisztrátor, szerzetes tanácsadó – kijelölése a szabályzat szerint.

23. A PIT helyi megszervezése

- a) A helyi testvériségnek – amely állhat egy vagy több kisebb csoportból – mindig ténylegesen kapcsolatban kell állnia egy piarista szerzetesi közösséggel.
- b) A testvériség minden csoportja megválasztja saját igazgató tanácsát, amely a koordinátorból és az adminisztrátorból áll. Ezenkívül tagja a tanácsnak a szerzetes tanácsadó, de igazgatási jogok nélkül. Ez a tanács egy évre kap megbízatást.
- c) Ha a helyi testvériség több különálló csoportból áll, szükséges egy olyan helyi tanácsot létrehozni, amelynek tagjai az egyes csoportok koordinátorai. Közülük kell választani egy koordinátort és egy adminisztrátort.

Az egyes csoportok szerzetes tanácsadói közül az illetékes nagyobb előljáró kijelöl egyet mint a helyi testvériség tanácsadóját. A helyi testvériség e tanácsának megbízatása három évre szól. A tanácsadó is tagja ennek mint lelkipásztor, de igazgatási feladatok nélkül.

- d) A PIT helyi szintű támogatásának és előmozdításának legfőbb felelőse a testvériség helyi tanácsa, együttműködve a piarista rend szerzetesközösségével és a testvériség legfőbb felelőseivel. Annak az előjárónak a feladata, hogy jóváhagyja a helyi testvériség által megválasztott koordinátort és az adminisztrátort, akinek a szerzetesközösségéhez az illető testvériség tartozik. A testvériség szerzetes tanácsadójának kinevezése ezzel szemben a nagyobb előjáró jogkörébe tartozik.

24. A PIT megszervezése rendtartományi szinten

- a) Az egyazon rendtartományba tartozó piarista testvériségek alkotják a Piarista Rendtartományi Testvériséget.
- b) Elegendő számú helyi testvériség esetén a szabályzat szerint egy rendtartományi tanácsot választanak, amely négy-hat tagból áll. Egy piarista szerzetes támogatásával ők irányítják és koordinálják a rendtartományi testvériség tevékenységeit. A tanácson belül egy tagot megválasztanak koordinátornak, egyet pedig adminisztrátornak. A tanács megbízatása három évre szól.
- c) A rendtartományi tanács feladata, hogy az egyes testvériségek között, illetve a testvériségek és a piarista rend között fönntartsa a kapcsolatot.
- d) A PIT rendtartományi szintű támogatásáért és előmozdításáért elsősorban a Rendtartományi Testvériség tanácsa felelős, a szerzetes rendtartománnyal és a testvériség legfőbb előjáróival együtt.

25. A PIT megszervezése az egész rend szintjén

A rend valamennyi rendtartományának testvériségei alkotják a Piarista Egyetemes Rendi Testvériséget, amelyet egy három tagú egyetemes tanács vezet. Ezt a tanácsot három évenként választják, és működését egy piarista szerzetes segíti.

A tanács egy tagját az Egyetemes Rendi Testvériség koordinátorának, egy másikat adminisztrátorának választják meg, a harmadik pedig a tanács titkára. Az egyetemes rendi tanács a piarista rend generálisával szorosán együttműködve koordinálja és támogatja az Egyetemes Rendi Testvériség életét és tevékenységét.

A Generális atya feladata és joga, hogy jóváhagyja az Egyetemes Rendi Testvériség koordinátorának, adminisztrátorának és titkárának személyét, akiket a szabályzatnak megfelelően választottak, és kinevezze az Egyetemes Rendi Testvériség tanácsadóját.

A Generális atya feladata továbbá, hogy rendi szinten létrehozza a testvériséget mint magántársulást, és kérje annak egyházi elfogadását a Szentszéktől, amennyiben a rend káptalanja egy bizonyos kísérleti idő elteltével úgy dönt, hogy nyilvános egyházi társulássá kívánja alakítani.

Végül a Generális atyának kell örködnie afelett, hogy a testvériség mindig valódi kalazanciusi, piarista szellemben éljen és működjön.

A.M.P.I.⁴⁹

---

⁴⁹ „*Ad maius pietatis incrementum*” („A pietás egyre nagyobb növekedésére”). Gyakran használt piarista jelmondat.

TARTALOM

<i>Alapító határozat</i>	5
I. A PIT APOSTOLI LELKISÉGE	10
1. A Piarista Testvériség az egyházban	10
2. Kalazancius lelki fejlődése	10
3. Kalazancius karizmájának történelmi kialakulása	11
4. A Kegyes Iskolák Rendje	11
5. Kalazancius lelkiisége és küldetése	12
6. Pedagógusi lelkiiség	13
7. Lelki pedagógia	15
8. A Kalazanciusi Család	18
9. A Kegyes Iskolák munkatársai	18
10. A világiak, akik meghívást kaptak, hogyan osztozzanak a kalazanciusi karizmában	19
11. A Piarista Testvériség	19
12. A PIT egyházi dimenziója	20
II. A PIT SZERKEZETE ÉS FELÉPÍTÉSE	22
13. A PIT alapstruktúrái	22
14. A testvériség tagjainak képzése	22
15. Csatlakozás a PIT-hez	23
16. Az ígéret szövege	23
17. PIT oklevele	24
18. Kitartás a PIT-ben	25
19. Kilépés a PIT-ből	25
20. A PIT tagjainak kötelezettségei	25

21. A piarista rend kötelezettségei a PIT tagjaival szemben	26
22. Helyi testvériség létrehozása	27
23. A PIT helyi megszervezése	27
24. A PIT megszervezése rendtartományi szinten	28
25. A PIT megszervezése az egész rend szintjén	28
TARTALOM	30

Kiadja a Kalazancius Tanulmányi Központ
1444 Budapest VIII. ker., Pf. 266
Készült a szegedi Agapé Ferences Nyomdában
500 példányban

ISBN 963 00 2589 2

ISSN 1585–2210